VIII évfolyam. Celldömölk 1912 október 13. 41. szám

KEMENESALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGETLEN LAP.

Megjelenik minden vasárnap reggel.
Előfizetési ára: Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára darabonként 20 filler.

Felelős szerkesztő:
DINKGREVE NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dinkgreve Nándor könyvnyomdája Czelldömölkön.
Ide intézendők a szellemi részt illető közlemények, hirdetések és mindennemü pénzilletékek.

Emlékezzünk . . .

Kikről? A hősökről, kik Aradon alusszák örök álmukat.

Ősz volt. Peregtek már a fakról a levelek. A vándormadarak már messze jártak tőlük. Pusztult minden, menekült mindenki. Temető volt az egész ország. Vér szaga töltötte be a sötét határt. Csend honolt szép Magyarországban.

De nem . . . Szekercék csattogása hallatszott, készült a kilenc bitófa a vértanuk számára.

Kihozták őket az aradi várból s vitték a vesztőhelyre azokat, kik külön harcoltak száz csatában. A kálvárián találkoztak. És október 6-án — 63 évvel ezelőtt — kilencet felhuztak az akasztófára, négyet a várfalánál agyonlőttek. Kik? Osztrák sógoraink. Miért? Mert harcoltak a magyar szabadságért. Bün volt ez? Nem. Minden szabad embernek — magyarnak — kötelessége volt sietni a szent szabadság oltalmára.

Gyászolt az ég, gyászolt a magyar,
Óh ennyi hős, mióta világ áll,
Egyszerre még nem halt meg soha tán!

Orozva jött, nyilt csatában nem merte megfojtani őket a halál.

Meghaltak érettünk a bitófán. Feláldozták mindenüket, életüket, csakhogy nekünk — utódoknak — szabad hazát hagyjanak. És a hála a mi részünkről ezért mi? Semmi. Még csak meg sem is emlékezünk róluk.

Mivé lett volna országunk, ha ők fel nem csatolják villámló kardjukat? Mint Ausztriába bekebelezett tartomány tengetnénk életünket most. De ők megmutatták, hogy a magyar nem rut szibaritaváz, hanem nubiai párduc, mely szembeszáll száz ellenséggel is. Megmutatták Európa népeinek, hogy a magyar méltó régi nagy hiréhez. Mit ránk kentek a századok, lemosták a gyalázatot. S mi — e hősök törpe utódai — mivel háláljuk meg az ő önfeláldozásukat? Semmivel. Még csak meg sem emlékezünk róluk.

Kényelemben élhettek volna. Volt módjuk hozzá. Elhalmozták volna őket ezer dicsérettel, kitüntetéssel, kaphattak volna földbirtokot, pénzt, állást, mindent, ha hüvelybe dugják kardjukat. De ők inkább küzdöttek éhséggel, szomjusággal, kitették magukat ezer veszélynek; otthagytak hitvest, jegyest, szülőt, barátot, mindenkit, mert a haza hivta őket. És mi — koncleső, gyáva utódaik — mivel fizetünk nekik ezért. Semmivel. Még csak meg sem emlékezünk roluk.

Jah! a törpe utódok csak a jelennek élnek, a multból nem tanulnak, lelkesedést nem meritenek, a jövőbe nem néznek. Kevés az ideálizmus bennük, a hazafias érzés még kevesebb. A komolyság hiányzik belőlük, hétköznapi, gyerekes dolgok foglalják el gondolatukat. Hogy az ősök mit tettek érettünk, hogy elődeinknek mit köszönhetünk, azzal édes keveset törődik a mai petyhüdt nemzedék. Mindenki magának él, a közügyért kevesen lelkesednek. S megtörténik számtalan községben, hogy október 6-án senki meg nem emlékezik az aradi tizenháromról. Ha egyesek nem is vesznek maguknak ily fáradságot, legalább a körök, testületek szentelnének rövid kis félórát a vértanuknak. Ennyivel tartozunk mindig önzetlen tábornokainknak.

És ami még elszomoritóbb az, hogy

Kemenesalján át a Balatonhoz.

Különféle források felhasználásával irta: **Benedek Vince.**

— Vége. —

Micsoda különös és sokféle tünemény is ez a Balaton. Ott ültem sokszor egymagamban a Badacsony alján s gondolatom végig szánuldott a három vármegyén, melyek közé beleágyazta medrét a Balaton. A veszprém—somogyi részen, az Alföld párkányán huzódik végig; odaát Zalában halmok ölelik partjait, melyek a déli fél közepén vulkánikus kupokka emelkednek. Kétségtelen, hogy az ősmagyar világ tündérekkel rakta meg e bájos partokat. Azonban fájdalom, a századok folyamán a nemzet s az ország viharai között eltünek a tündérek s a néptudatba többé nem tértek vissza!

Mikor a hajnal elönti pirosságát a kéklő messzeségben s a nagyon bájos fellegek gyönge fátyola rezeg az ég alján, a Balaton tükre bíborba öltözik s derüs mosolylyal köszönti a felkelő napot. A havas bércek tetején szép látvány a napkelte; szép, de fagyos és nyáranta is bundát kiván magára a didergő emberi test. De sokkal szebb a balatoni hajnal; mikor a királyi nap nem bujdosik hegyek szakgatott ormai közt, hanem nyugodt méltósággal emeli biboros fejét, elönti sugarait az égre s a földre, melyek aranyszinü csillámokká válnak a Balatonnak szelid, csöndes hullámaiban. Nincs ennél szebb látvány a világon!

A nap folyamán azonban nagyon sokszor s igen könnyen változik e kép. Olyan ez a tündéri tavnak, mint az ideges hölgy, kinek mosolyát a könnyezéstől csak egy pillanat választja el. Derült, csöndes ég mellett mily mosolygó a Balaton ábrázata. A sima viztükörnek élete csak egy-egy csillámlásban jelentkezik.

Aztán, ha csöndes szellő érinti felületét, mint lágy selyemfodrok, úgy omlanak egymásra a parányi hullámok. Káprázatos ez a kép és szinte hihetetlennek látszik, hogy egy óra mulva már a szenvedelmek vihara korbácsolja a Balatont. Egyszerre, mintegy váratlanul, szakad a vizekre az erőszakos szélroham s a pihenő, szelid tömeg felkavarodik egyszerre. Haragos feketévé válik a szine; zugva rohan egymás fölé a kavargó hullám; harsog, mintha ezernyi ezer vaslemezt vernének egybe és magasra szökik a fölkavart áradat s előttem áll a borzalom tengere! Indulatos, haragos a Balaton s veszedelembe dönti azt, aki törékeny csónakon a csalfa habokra merészkedett. — Egy óra mulva mosolyban uszik az ég, mosolyban a csöndesülő hullám. Ilyen a szeszélyes Balaton!

Roboz István, a balatoni kultusz egyik lelkes apostola, a tó téli világát irja le ilyképen: »Viharos és rendkivüli zordságában is valóban ritka látvány a Balaton-part vidéke! Alig látni napokig pár száz ölre, mert esik a hó, hordja a szél. A villák, a nyári örömök tanyái, magas hó alatt. Elvétve károg a légben egy-egy varju, melyet sodor a vihar a szálló hópelyhek között. Kocsit, sőt embert

az iskolákban sem emlékeznek meg dicső nagyjainkról október 6-án. Elmulik ez a nap is ott anélkül, hogy az ifjuság tudomására hozzák, mi történt e napon 63 évvel ezelőtt. Az aradi vértanuknál ragyogóbb példákat nem igen lehetne az ifjuság elé állitani. Ezeket követni dicső dolog. Kihasználhatatlanul marad a nagy jelentősége.

Ha ily közönyös lépésekkel haladunk előre, eljutunk oda, hogy még az ő emlékük is kihal a magyarok szivéből. Ha ez bekövetkeznék, — vége Magyarországnak. Mert csak törpe nép felejthet hős nagyságot.

Nem: . . . még se lehet! Nem akarom hinni, hogy a magyarok felejtenék őseiket, nem akarom hinni, hogy az aradi vértanuk emléke valaha is kivesznék a szivekből. Mert voltak, vannak, lesznek magyarok, kik a csaták hőseire, a szabadság oltalmazóira emlékezni fognak. Mig magyar lesz, — az ő emlékük élni fog.

De, ahogy most ünneplik az aradi vértanuk emlékét, az nem méltó a magyarhoz. Több érzést, nagyobb lelkesedést kiván az ő emlékük.

»Mig a szivemnek lesz egy dobbanása,
Mig koszorut bir fonni a kezem,
Mig a szabadság szebb a szolga-láncnál,
Mig egy könnyem lesz: én emlékezem!«

Fontos kérdés.

Kié a tanitó jövedelmét képező föld tulajdonjoga.

E kérdés körül forog most Borsódvármegye református egyházmegyéje és a közoktatásügyi miniszter között a vita. Egy földesur az iskola javára ingatlant hagyományozott. A telekkönyvi hatóság az egyház nevére jegyezte az ingatlant szolgalmi joggal, vagyis megterhelte a telekkönyvet ezzel: »tanitói javadalom«. A tanfelügyelő, illetve a miniszter nem tartja a jog biztositását ekként elegendőnek, megfölebbezte a tiszti főügyész utján. A királyi tábla hasonlóan döntött. Sőt ezt az igazságügyminiszter is jóváhagyta (szankcionálta). Az ügy azonban ezzel nem végződött. Perujitás lesz. És pedig az iskola érdekében. Az 1896. évi XLV. tc. 20. §-a alapján ugyanis a ref. egyháznak egyoldalu intézkedése egymagában véve, jelesül a *miniszterium jóváhagyásának hiányában* nem képezhet elegendő okot arra, hogy a jelzett telekkönyvi hatósági intézkedés érvényre jusson A jól értesülni szokott »Nemzeti iskola« cimü politikai tanügyi lap szerint a kultuszminiszterium álláspontja a következő:

»A lényeg az, hogy telekkönyvi tulajdonosként nem egy fizikai személy (t. i. az egyház), hanem *maga a javadalom*, vagyis a tanitói állás föntartását örökre biztositó *alapok összessége* leti megnevezve.

Mindez pedig nyilvánvaló, mert ugy az adományozó földesur, mint pedig az adományozásnak telekkönyvi foganatositását eszközlő egyházközségi képviselet egyértelmüleg és tudatos következetességgel telekkönyvezték az ingatlanokat, ugy, hogy azok az *egyes adományosoltak* szerint elkülönitve, más-más tulajdonos nevére vétettek föl

Kétségtelen tehát, hogy egyes ingatlanok *három, egymástól megkülönböztetett jogi* személynek, az egyháznak, a lelkészi és tanitói javadalomnak *tulajdonát képezik* — a tanitói ingatlanok jogilag csakis az alapitványszerü intézménynek (vagyis nem az egyháznak) tulajdona gyanánt voltak bekövetkezhetők.

Az egyházközség a szóbanlevő tanitói javadalmazás tekintetében *nem mint tulajdonos*, hanem csak mint tanitóról saját hatáskörében gondoskodó testület volt érdekelve.

Ha egy református iskola megszünik, annak ingatlanait az állam vagy község saját tanitóinak javadalmazására *igénybe veheti és tulajdonjogilag is* az illető, nem felekezeti jellegü iskola nevére átirathatja.

Az igazságügyminiszter azon kijelentése, hogy e telekkönyvvezés az anyagi jogban is megfelelő alappal bir, téves; mert a magánjog az alapitvány nevére való telekkönyvvezést követelné.

A föntebbiekből tehát tisztában volnánk a közoktatásügyi miniszterium álláspontjával. Mivel azonban hiteles forrasból eredő értesülésünk szerint ebben az ügyben perujitás lesz, érthető kiváncsisággal várjuk a dolog végeredményét, az utolsó döntő határozatot, mert bizonyos, hogy hasonló esetek már több helyen is fordulhattak elő és még fognak előfordulni; sőt nem egy helyen a *tanitói* (régen »iskolamesteri«) javadalmakat vagy más célra forditották, vagy a javadalmakat önkényüleg megcsorbitották. Szükséges tehát, hogy ugy az egyházak, mint maga az államkormány, valamint a közoktatásügy vezetői tisztába jöhessenek e fontos kérdésben.

B. Gy.

---

is alig látni, hóhányókon kivül; mindenki meghuzza magát otthon. Csak a halászembert üzi szenvedelme, kenyérkeresete be a Szibériába, a jégházakba, hogy kisértsék a jó Istent! Az ég és jég között havathordó zivatar; a jég alatt 6—10 méter mély viz. Csak egy rianás s az egész bokor halásznak vége! . . . S mindez miért? Pár koronáért és néhány gárdáért és keszegért, amit vacsorára kapnak, mert a patyolatfehér süllőt és fogast pakolják és viszik Bécsbe, Berlinbe és Párisba, mert a balatoni fogas már az egész világot meghóditotta, mint egykor Napoleon! — Midőn aztán napok mulva kisüt a nap, átfénylenek a zalai hegyek havas tetői, a partmenti füz- és jegenyefákra fagyott havon és jégen megtörik a napsugár. Csodás fénypompában és ezerféle szinben égnek, mintha ide hordták volna össze e csodás helyekre a világ minden gyémántját, ékszerét. Elragadó kép!«

Ez a tó szépségét nem a partjától kapja, valamint a szép női fejet sem a kalap, vagy az ékszer, vagy a virág teszi széppé. Szép magában. Szép szeme tüzétől, vonásai harmoniájától, a Teremtő művészetének leheletéből. Igy vagyunk a Balatonnal is. Elmerülhetünk szépségében s órák hosszat bámulhatjuk vizének dus szineit, játékát, kedves elborulását és kacér felmosolygását, anélkül, hogy a partot észrevennők, noha a zalai part mint már fentebb emlitettem bájos látományként lebeg merengő szemünk előtt. Ez a viz magában is leköti az embert, miként a gyémánt akármilyen foglalatban.

Leköt nagyságával. Mert nincs Közép-Európában olyan tó, mely a tenger emlékét annyiszor megrezditené lelkünkben, mint a Balaton. De nincs Európának olyan tava sem, mely árnyékát, dühét, szilajságát oly félelmesen tudná a világ elé vinni, mint a Balaton.

Mikor vagy szebb? idylli csendedben, vagy borzalmas fenségedben? Mikor ragadsz el jobban? Akkor-e, mikor bájos költészeted végig járja a lélek minden hurját, mint a hárfán átfutó kéz; vagy akkor e midőn velőket rázó borzalmád térdre ejti a szemlélőt s imát fakaszt annak ajkán a végtelenség urához? ! . . .

Összejártam szép hazám sok vidékét; bámultam a Mindenható szép világát, a felhőkön tulemelkedő hegycsucsok szomszédságában épen ugy, mint a végtelen Alföld határnélküli pusztain; láttam Erdély gyönyörü fensikjait, a Mecsek szépségekben gazdag vidékét, de a Balaton összehasonlithatatlan Tempejére nem akadtam sehol. Elragadó ez a vidék, akár a déli nap izzó világitásában, akár csillagos estén, mikor a félhomályba boruló tájt a gyöpre telepedve szemléljük s szivjuk a füszeres hegyi levegőt s az ozondus vizillatot, mig a mindenfelé egyre trillázó szőlőbogár (balatonmelléki kiejtés szerint »üszi bogár«) éles hangja virraszt merengésünk álmain. Különben szép a naplemente. Ezért magáért érdemes idejönni, hogy az ember, mint természeti tüneményt csodálhasson. Nem látni ennél szebbet, sem a tengeren, sem az alpesekben.

A magyar tengernek romantikus szép-

Próbavágás és a hatósági husszék.

Megirtuk már, hogy községünk képviselőtestülete próbavágást rendelt el annak megállapitása céljából, hogy a hatósági husszék létesitése indokolt-e.

A próbavágást folyó hó 5. és 6-án tartotta meg az erre a célra kiküldött bizottság.

Beszereztek egy nem hizlalt 3 éves nyugati fajta ökörtinót, mely élősulyban 392 kg. volt, 332 koronáért. Ezen állat leölt állapotban 211 kg. tiszta hust eredményezett. A bőr 40 kilogrammot nyomott, mit a bizottság kilogrammonként 1 K 14 fillér, összesen 45 K 60 fillérért adott el; 15 kg. faggyu pedig à 50 fillérrel 7 K 50 fillért hozott. A fogyasztási adó, vagóhidhasználati és husvizsgálati dij 7 K 04 fillér. Eszerint tehat a bevétel 53 K 10 fillér, a vételár és üzleti kiadás 339 K 04 fillér. A tiszta kiadás 285 K 94 fillér, vagyis egy kilogramm tiszta hus került 1 K 36 fillérbe. Kiméretett 1 K 40 fillér ellenében. A községben a husiparosok a marhahust kilogrammonként 1 K 72 fillérért mérik, igy tehát a tiszta jövedelmük kilogrammonként átlag 32 fill. vagyis az önköltség $23\frac{1}{2}\%$-a.

Beszereztek továbbá 2 db. sertést élősulyban 93 fillérért, összesen 153 K 60 fillér árban. Ezek leölve 124 kg. tiszta hust adtak. Fogyasztási adó, vágóhidhasználat és husszemledij 4 K 12 fillér, összes önköltség tehát 157 K 72 fillér, vagyis 1 kilogramm tiszta hus került 1 K 27 fillérbe. Kimérték 1 K 30 fillérért. A helybeli hentesek a sertéshust 1 K 92 fillérért mérik, tehát nyernek átlag kilogrammonként 65 fillért, ami az önköltség $51\frac{2}{10}\%$-ának felel meg.

Ezeket összevetve tehát, ha egy mészáros naponként kimér 2 métermázsa marhahust, ennek a kereseti tiszta nyeresége 64 korona. 1 métermázsa sertéshus pedig, amit egy-egy hentes egy nap könnyen kimér, 65 korona, 2 métermázsáé 130 K. Tehát egyenlő sulyu marha és sertéshus ára között az arány 65:130

Ezek a tényállások nyertek a megtartott próbavágás során beigazolást. A hentesiparosok ennek ellenére ragaszkodnak a szertelenül felcsigázott magas husárakhoz és nem akarják belátni azt, hogy mindennek van határa és hogy a hus fogyasztása nem vethető alá a kereset és áralakulás szélsőségig mehető csapongásainak. A hus elvégre is nem luxus dolog, hanem elsőrendü életszükséglet és a közfogyasztásnak hussal való ellátása a közigazgatásnak szabályozó és ellenőrző hatáskörébe vágó dolog. A község képviselőtestületének elsőrendü hivatása a nép anyagi boldogulásának, egészségének és szociális békéjének ápolása.

A husvizsgálat tárgyában kiadott miniszteri rendelet a községeknek alkalmat és módot is nyujt ezen eminenter közérdek megvédelmezésére. Kimondja, hogy minden olyan községben, ahol a husvágás jelentékeny: hatósági husszék állitandó fel. Ezen hatósági husszékben leendő kimérésre utalandó a növendék állatok husa — a kényszervágásból származó hus és a közfogyasztásra kevésbé alkalmas hus. A hatósági husszékbe utalt állatok husát a községi elöljáróság méreti ki és ez állapitja meg annak árát is — ha a husiparosok vágták is le az állatot. A községben levágott állatok 50 százaléka a hatósági husszékbe való — az eddigi tapasztalatok szerint, de mert ilyen husszék hiányzik, a husiparosok mint elsőrendü hust mérték ki az összes levágott állatok husát.

A kiküldött bizottság most azon javaslatot terjeszteette a képviselőtestület elé, hogy ez törvényből folyó kötelességét teljesitse: állitsa fel sürgősen a hatósági husszéket és állandóan tartsa is fenn — és igy vessen véget a közönségnek a husárak révén való kizsákmányolásának.

Hiába: az akció mindig reactiót szül.

Termeljünk többet.

Irta: Egy gazdasági akadémiai igazgató.

Jelszavak usznak a levegőben. Termeljünk többet! — hangzik el minden oldalról. De hogyan termeljünk többet? A jelszavak még nem vezetnek hozzá. A tudás kutjából kell meritenünk.

Szóljunk hát a tudás szemüvegén a többtermelés kérdéséhez.

A tavaszi kalászosok gyenge termésének oka az, hogy hazánkban, május vége felé többnyire szárazság áll be, ameddig a tavaszi kalászosaink még nem fejlődnek annyira, hogy a szárazság rájuk káros hatással ne volna, hogy fejlődésüket meg ne akasztaná; másik oka pedig az, hogy a tavaszi kalászosokat, különösen pedig a zabot, rendszerint olyan földbe vetik, amely istállótrágyát már régen kapott, amely tehát táplálóanyagokban szegény. Ezeken a hibákon kellene tehát javitani, hogy a tavaszinál is nagyobb termésátlagokat érhessen el s ezeken a hibákon lehet és pedig könnyen segiteni.

A javitás elsősorban is abban áll, hogy minden tavaszi kalászos alá okvetlenül ősszel kell felszántani a talajt, mert kétségtelenül be van bizonyitva, hogy az a talaj, amely télen át felszántott állapotban áll, sokkal több vizet fogad be, mint az, amely télire szántatlanul marad. Ha pedig a talajban sok a viz, akkor a növény a szárazságot jobban birja el. Tehát tavaszi kalászosok alá ősszel kell a talajt szántani és boronálni, hogy felülete mennél

---

ségeit »Utazás a Balaton körül« cimü nevezetes munkájában ismertette Eötvös Károly és aki e jelentős munka után ujra fel akarná fedezni e tavat: vizet hordana a Balatonba. Istentől megáldott szépségeit Kisfaludy Sándoron kivül, költőink közül is többen lantjukra vették. Ideiktatom néhai Soós Lajosnak, a Balaton ujabbkori poetájának egyik költeményét, amelyben igy zeng valóságos apothaozist a varázserejü, csudálatos tóról:

»Nem tudok én betelni véled;
Mindig szebb és szebb vagy nekem,
A felkem ébren álmodik, ha
Rajtad pihen tekintetem.
Bilincsbe vér csodás varázsod,
A te szépséged oly mesés
Egy mosolyodtól — tova rebben
A komor kétségbe esés.

A te ölelő karjaidban
[illegible] —
Suttogó ajkad édes vágya
Zendül a csalogány dalán.

A menyország ragyog te benned!
Megszédül a hajnal, ha lát:
És hullámzó kebledre dönti
Széjjel omló aranyhaját.

Ez a varázs, ez az igézet
Mámorba ejti a velőt . . .
Aki szépséged megtagadná,
Nem ismerek oly vakmerőt.
Mert tehozzád nincsen hasonló,
Ez a világ óh! bármi nagy;
Hozzád: ki az Isten szemének
Lecseppent örömkönye vagy!«

Sokáig volt ez a tó és környéke rejtett kincs. Hogyan lehetett ezt a tündéri szép helyet már jóval előbb is fel nem ismerni és ki nem használni? — ez a kérdés az, mely mindenkinek eszébe jut, aki először jár a Balaton vidékén.

Istennek hála, a Balatont már felfedezte a magyar. Peremén egyre-másra épülnek a villatelepek, különösen amióta a veszprémi és zalai part vasutja is elkészült. Bizonyára épen ugy felvirul a Balaton melléke Kenesétől Badacsonyig, mint felvirult Aligától Keszthelyig.

Eleddig ez a fenséges tó igéző báját csak a gazdagoknak, a pénzes villatulajdonosoknak mutatta meg.

Most már könnyü szerrel gyönyörködhetik e bájban az egész ország lakossága. És nyönyörködik is, mert igy nyár elején a nyaralók egész raja tódul a Balatonhoz és — hideg nyár, sok boszuság ellenére — nehéz szivvel bucsuzik el tőle. Mert érzi, hogy valami nagyon széptől szakad el. Mennyi ilyen szépsége van még hazánknak felfedezetlenül!? . . Nagyon kivánatos, hogy miként a Balatont, azokat is felfedezze a nagyközönség szeme és lelke.

A hazaszeretet t. i. első sorban a hazai föld szeretete. Minden egyebet, ami a haza fogalmában mint eszme benne van: a történelem emlékeit, a jelen küzdelmét, a jövő reményét magával viheti a szamüzött távol idegenbe is. Találhat hozzájuk ismerős arco-

inkább elapróztassék. Tavasszal azután szántani nem szabad, mert a tavaszi szántás nagyon elősegiti a talajban levő viz elpárolgását s igy a talaj kiszáradását. Ha van a gazdának tárcsásboronája, akkor azzal járassa meg tavasszal a talajt s azután vessen. Ha nincs tárcsásboronája, akkor használjon rugós boronát, extirpátort, vagy ezeknek hiányában inkább közönséges hosszu fogu boronát s járassa ezekkel keresztül-kasul talaját, semhogy ekével menjen neki. Ilyen eljárás által talaja kataszteri holdanként egy hosszu szárazság után is több ezer hektoliterrel tartalmaz több vizet, mint az a talaj, amely ősszel nem, hanem csak tavasszal lett megszántva

A másik oka a tavaszi gyenge termésátlagoknak az, hogy a talajban a növényzet nem talál elegendő táplálóanyagot, mert az istálótrágyától nagyon távol esik az a tábla, amelybe tavaszi lett vetve s ujból megtrágyázni istállótrágyával nem lehet, mert nincs annyi, hogy a kapások és takarmánynövényeken kivül a tavaszi kalászosok alá is jusson istállótrágya. Hanem igenis meg lehet trágyázni műtrágyával, szuperfoszfáttal, amely rendszerint olyan nagy terméstöbbletet ad, hogy ára készeresen, háromszorosan térül meg.

A szuperfoszfátot is azonban ősszel, szántás előtt kell kiszórni a talajra, mert termésthozó hatása ebben az esetben sokkalta bizonyosabb, mintha csak tavasszal szóratnék az ki. Ha ugyanis ősszel szórjuk ki tavasziak alá a szuperfoszfátot, akkor a bő téli nedvesség feloldja a műtrágyát s ilyen feloldott állapotban akkor, amikor a magot belevetjük, azonnal táplálhatja a gyökeret verő csirát. Ha ellenben tavaszra hagyjuk a szuperfoszfát kiszórását, akkor esetleg szárazság áll be, aminek következtében a foszforsav nem oldódik fel akkor, amikor arra a növénynek épen szüksége volna s igy a szuperfoszfát hatását nem annál a tavaszi kalászosnál fejti ki, amely alá épen adtuk s amelynél terméstöbbletet akarunk elérni, hanem majd csak az utána következő növénynél. Ha az őszi kiszórást elmulasztottuk volna, nagyon kora tavaszra, február végén vagy március első napjaiban kell rászórni a szantásra s mihelyt lehet beboritani.

A jó gazdának tehát most ősszel kell már a tavaszi kalászosok elvetésére is gondolni s a tavasziaknak szant talajt már most ősszel kell műtrágyával ellátni, azután megszántani s esetleg ismételten is megboronálni. Némelyeknek azon feltevése, hogy az ősszel kiszórt szuperfoszfátnak egyrésze télen át veszendőbe megy, egyáltalán nem állja meg helyét, mert a vizben feloldódott foszforsav azonnal hozzákötődik a talaj részecskéihez és ott megmarad, amig a növények gyökerei hasznukra nem fordítják.

---

kat, hallgathatja az édes honi nyelv csengését, de mindez nem fogja neki azt a földet pótolni, amelyet itthon hagyott, amelynek határain tul csak világ van, de haza nincs többé.

És mégis, milyen kevésbe vesszük ezt a drága honi földet! Milyen közömbösek vagyunk szépségei iránt s milyen kevés kegyelettel csüggünk szent emlékein! Szórakozást, üdülést, gyógyulást szivesebben keresünk idegen földön.

A Gondviselés annyi természeti szépséggel, csodatevő gyógyforrásokkal, vizekkel, erdőkkel, tavakkal, hegyekkel áldotta meg ezt a földet, hogy Isten ellen való vétek ezeket a szépségeket, ezeket az egészség-helyreállitó természeti javakat elhanyagolnunk.

Igazán mosolyra inditó, hogy a magyar ember mily sokszor keresi a külföldön azt, amit itthon százszor szebb alakban feltalálhat. Viszi pénzét a külföldet gazdagitani, amikor itthon egy tündérország élvezeteit szerezhetné meg feleáron!

Czelldömölkön minden csendes.

Amióta életbeléptették azt a vármegyei szabályrendeletet, hogy esti 10 óra után nyilvános helyen zenélni nem szabad, megszöktek cigányaink instumaikkal, pereputtyaikkal, együtt. Most már nincs vidám zene sehol, nem hallgathatjuk a zeneköltészet legujabb produktumait, csak itt-ott valamely korcsmából vagy csapszékből hallatszik ki Ládás Ferkó szerszámjának többé-kevésbé tiszta hangja, mit nem ritkán elázott pasas kurjangatása s orditozása kisér. A szabályrendelet intentiója lehet nemes, de semmiesetre sem nevezhető korszerünek, illetve a mai kor igényeinek megfelelőnek. Városunk lakossága általában intelligens elemekből áll, s jóizlésüknél fogva néha-néha megkivánják a szépet, nevezetesen a szép zenét is.

Kulturállamban tág tere nyilik minden művészetnek, sőt kormánytámogatásban is részesitik azt. tőlünk azonban kiüzik a zeneművészetet, legalább is megvonják tőle azokat a feltételeket, mik ennek létjogosultságát biztositaná. Konzervativ logikának bizonyitéka ez a legujabb vármegyei alkotás, mondern egyén tolla nem vethet papirra ilyen szabályrendeletet.

Szó sincs réla, akadnak olyanok, akik elragadtatják magukat a szép zenétől s jókedvükben tullépik azt a határt, ameddig a szórakozás, a zenében való szolid élvezet terjed, de ez nem lehet ok arra nézve, hogy az erkölcsi elfajulásnak ily szabályrendelettel vegyük elejét. Mert, hogy a szabályrendeletnek ez az intentiója, nyilvánvaló.

Utóvégre ha valakinek jókedve kilép medréből, nem lehet az esetet korhelykedésnek nevezni és erkölcsi züllésnek minősiteni, a zeneművészetnek is kell, hogy mecenásai legyenek, mert abból egy művészi nivón álló zenekar nem élhet meg s nem tarthatja el családját, amiben a csendes hallgatóktól esti 9 órától 10 óráig fillérekben részesül. Igen szép és humánus érzésre vall az a gondolat, mely a közönség családjának jólétét célozza, de mert minden embernek meg van a vagyona feletti szabad rendelkezési joga, a zeneművészet kultuszát ily módon lehetetlenné tenni nem szabad.

Hogy mennyire szüksége van közönségünknek a zenére, megvilágitja az a körülmény, hogy amidőn zeneengedély váltása mellett idegen zenekar érkezik, városunkba, a kávéházak, mint a hangversenyek legalkalmasabb helyiségei, zsufolásig megtelnek mindkét nembeli hallgató közönséggel

Hisszük és reméljük, hogy ez a szabályrendelet, mely csak korcsszülöttnek nevezhető, rövid életü lesz, mert nemcsak a vendéglősök és kávések, hanem a zenekarok és a közönség érdekeit is mélyen sérti.

Őszi dal.

Bús a felhő, bús a határ
Messze megy a vándormadár.
Bús a szivem, beteg lelkem,
Hogy nem lehetsz te en velem.

De majd ha a vándormadár
Délvidékről visszajő már:
Akkor talán szivem gyógyul,
Rózsám édes csókjaitól.

JEAN.

A könyvpiac szenzációja!

Két hét alatt 45.000 példány fogyott el!

A Háztartás Könyvtára

Kipróbált receptek.

Szerkeszti: KÜRTHY EMILNÉ.

1. Hus- és böjti levesek.
2. Levesbe való tészták és mellékételek
3. Különféle előételek
4. Tojás-ételek
5. Marha, borju- és sertéshus ételek
6. Szárnyasok és szárnyasvadak
7. Nyul-, őz- és egyéb vadhusok.
8. Halak elkészitése.
9. Különféle főzelékek.
10. Gyurott és kifőtt tészták.
11. Élesztős tésztak és rétesfélék.
12. Torták könyve.
13. Sós és édes mártások.
14. Édességek és cukorkák.
15. Apró sütemények.
16. Különféle italok.
17. Jóizü kenyérsütés.
18. Fagylaltok, kocsonyák, krémek.
19. Gyümölcs-befőzés.
20. Zöldség, uborka stb. eltartása.

Egy-egy kötet ára csak 20 fillér.

Megrendelésnél elegendő a számok közlése. Egyes kötetek megrendelésénél 5 fillér portóra küldendő. Mind a husz kötet ára **bérmentve** 4 korona. Szétküldés csakis a pénz előleges beküldése ellenében.

„HÁZTARTÁS" kiadóhivatala, Budapest Eötvös-u. 36.

HIREK.

A bucsujárások vége. A czelldömölki Szűz Mária-kegyképhez évenkint zarándokló csoportok utólja a jövő héten fog érkezni: szerdán és szombaton a mosonszentjánosi, illetve a mosonszentpéteri bucsusok csoportja. Ezzel azután az idei őszi bucsujárások be is fejeződnek.

Tanitók gyűlése. A Szombathely egyhazmegyei r. kath. Tanitó-Egyesüle/ kemenesaljai köre hétfőn tartotta a czelldömölki kath. fiuiskolában rendes őszi közgyűlését. Az előzőleg megtartott isteniszolgálat után az iskolában gyülekeztek a tanitók, egyszerre csak dr. Pletnits Ferenc helybeli ügyvéd kiséretében váratlanul megjelent Kuliszeky Ernő kir. tanfelügyelő, kit a tanitók lelkes éljenzéssel fogadtak. A kir. tanfelügyelőt először Pálinkás Géza esperes tb. elnök, majd Kováts Sándor elnök üdvözölte, ki néhány szóval örömének adott kifejezést, hogy megjelenhetett a tanitók között, buzditotta őket munkásságra, mihez nekik kitartást kivánt. Azután megkezdődött a tárgysorozat. Az elnöki előterjesztések után a tavaszi gyűlés jegyzőkönyve olvastatott fel és hitelesittetett. Majd Viragh Károly papóczi tanitó tartotta meg előadását a természettan köréből. Ukána Gaál Ferenc magyargencsi tanitó a négyzetreemelés egy uj és könnyebb formáját, majd Kováts Sándor alsósági tanitó a négy alapművelet poenpróbáit mutatta be. A pénztárvizsgálat és tagsági díjak befizetése után a tisztikar, miutan mandatuma lejárt, lemondott; azonban a lemondásokat nem fogadták el, igy az továbbra is megmaradt — az alelnököt kivéve. Igy a tisztikar a következőképpen alakult: elnök: Kováts Sándor alsósági, alelnök Viragh Károly papóci, jegyző Hackl Károly papóci, pénztárnok Malnóne Ernő [illegible] Erő ismertette a Rendszabályok ellen beadott sérelmek sorsát és a fizetésrendezés ügyében az illetékes körök által tett intézkedések jelenlegi stádiumát. Majd a kör nevében melegen üdvözölte Kováts Sándor és Kiss János kartársait, kik immár 25 év óta plántálják a tudományt az ifju gyermeki szivekbe lankadatlan buzgalommal és nekik továbbra is kitartást és erőt kiván a nehéz hivatás teljesitéséhez. — A gyűlés végével Bán János czelldömölki plébános latta szivesen a tanitókat lakásán, honnan társasebédre a Griff-szállodába vonultak; az ebéden a tanitókon kivül részt vett Kuliszeky Ernő kir. tanfelügyelő, Pálinkás Géza esperes és Bán János plebános is. Ebéd alatt Gaál Ferenc köszöntötte a kir. tanfelügyelőt és az esperest, Majd Pálinkás Geza esperes üdvözölte a kir. tanfelügyelőt, kerve a tanitóság részére szives jóakaratát. A kir. tanfelügyelő szólott el ezután. Örömének adott ujból kifejezést, hogy a tanitók között megjelenhetett és igy közvetlenül láthatja az önképzes fontos munkáját; különösen örült, hogy első izben is olyan közgyülésen vehetett részt, hol megnyugvódott arról, hogy a tanitók csakugyan komoly munkát végeznek, törekesznek arra hogy a korral haladhassanak. Még egyszer erőt, kitartást és szorgalmat kivánt munkájukhoz és megigérte, hogy a tanitók jogos kivánságait tőle telhetőleg mindig támogatni fogja. — A bankettérozás késő estig együtt tartotta a tanitóságot, mig csak a »vidék« nem kezdett mozgolódni.

A szombathelyi műtörténelmi kiállitás. Mult vasárnap zárták be a szombathelyi kulturházban rendezett műtörténelmi kiállitást, mely rövid fennállása alatt nemcsak a belföldi, hanem a külföldi szakértőknek is egyhangu elismerését nyerte el. Ez az erkölcsi siker jutalmul szolgálhat a három fő-rendezőnek. Miske Kálmán bárónak, Végh Gyulának és Széchenyi Rezső grófnak azért a fáradságos munkáért, melyet az anyag egybegyűjtése és rendezése körül hosszu időn át kifejtettek. Örömmel emlitjük meg, hogy a kiállitás még egy életreva ló eszmét vetett föl, mely a közel jövőben meg is valósul. Arról van ugyanis szó, hogy a Vasvármegye területén lakó magánosok birtokában levő műkincseket, melyek a kiállitásnak is a zömét alkották, külön monografiában tudományosan földolgozzák és ezzel a kiállitás rendezőinek alkotását a jövő számára is biztositák. A kiállitást rendkivül szamosan látogatták. — Ujváry Ede városi tanácsos lehetővé tette, hogy a tanuló intézetek hallgatói is csoportosan megtekinthessék a kiállitást. Ennek eredményeképa dunántuli városokból közel háromezer diák rándult föl Szombathelyre. Megemlitjük e helyen, hogy a szombathelyi kulturházban van elhelyezve a város állandó muzeuma, mely rendezés tekintetében, különösen zoológiai részében, a fővárosi muzeumokat is felülmulja. — A dömölki apátság által kiállitott többrendbeli egyházi műkincs péntéken este érkezett vissza Czelldömölkre. A kiállitott kincsek, mint halljuk, állandóan általános bámulat tárgyai voltak. A kiállitott tárgyak a következők voltak: *Antipendium*, domboru arany és ezüst himzéssel, középen [illegible] ogram. Magyar stil. (XVIII. század.) *Kehely*, ezüst aranyozva, trébelt rokoko diszitéssel. A. K. mesterjeggyel, talpán »Anna Bierin 1793.« felirással. Magyar (XVIII. sz.) *Kehely*, ezüst részben aranyozva, trébert rokoko diszitéssel. Magyar (XVIII. sz.) *Kehely*, ezüst kalászos és viragos diszitéssel, F. W. mesterjeggyel. Bécs, 1836. *Szentséglartó*, réz aranyozva és ezüstözve, ovális medaillonokkal, felső részén két-két oszlop ivet és diszedényeket hordva, fent az Uristen alakja. Empire. Magyar (XIX. század eleje.) *Ereklyetartó*, ezüst, ovális szelence. Magyar 1779. *Ereklyetartó*, trébelt réz aranyozva, barokk diszitéssel. Magyar (XVIII. sz.) *Feszület*, (pacincale), trébelt ezüst, füzér- és levéldiszszel, részben aranyozva, S. K. mesterjeggyel. Magyar (XVIII. sz. vége.) *Háziollárka*, réz, festett Madonna-képekkel. Magyar (XIX sz.) A kiállitott tárgyak nem csak mint régiségek, hanem anyagok és kidolgozásuk miatt is nagy értéket képviselnek.

Uj helilap. Balatoni Hirlap cimmel Tapolcan uj lap jelenik meg. Felelős szerkesztője Sütő Károly.

Árusztály átadás. A Kemenesaljai Közgazdasági Hitelbank árusztályát felaszlatta, illetve Rosenthal Lipotnak adta át, aki saját cége alatt tovább vezeti a gépüzletet.

Szinház. Szombathy Nándor tarsulata a héten gyér közönség előtt tartotta előadásait. A heti műsor érdekfeszitő darabokbol volt összeválogatva, mindazonáltal részvétlenség nyilvánult meg a publikum részéről ugyannyira, hogy a szezon sokkal korábban ér véget, mint ahogy terveztetett. A tarsulat tehát távozásban van tőlünk, hogy másutt keressen szerencsét, ott, ahol még terrénuma van a művész nek.

A tejárugazdságról. *(Beküldetett.)* A tekintetes Szerkesztőségnek becsus lapja mult heti számában olvasván a tejtermékek drágitásáról irott közleményét, valóban megbotránkoztam azon a merényleten, amit a fogyasztók zsebje ellen egyesek elkövetnek. Kizsákmányolása ez az eljárás a helyzetnek, mert mig a szomszéd községekben 48 és 52 fillérért árusitják a tejfölt, valóban megmagyarázhatatlan, hogy Czelldömölkön miért 1 korona 20 fillér az ára. Közös aktiót kellene ez ellen a tulkapás ellen inditani éppen ugy, amint ez a husárak leszállitása érdekében történik.

Családi dráma Kemenesmagasi községben f. hó 9-én reggel véres családi dráma játszódott le. A véres eseményről az alábbi tudositas szamol be. Sütt István kemenesmagasi jómódu gazdaember néhány év előtt nőül velte Horvath Esztert, egy szintén jómódu ottani lakos leányát. Sütt időközben sokat áldozott torkának ugyannyira, hogy az ivás valósággal szenvedelyéve vált neki. Mert már sokat beszélt a falu népe az ő kicsapongó életmodjarol, rabeszélte nejét, hogy költözzenek el onnan Pápára, ahol hentesüzlettel egybekötött vendéglőt vásárolnak. Igy is történt Csakhogy a vendéglő és cirtok jövedelme kevésnek bizonyult ahhoz a kiadásokhoz, amit a férj könnyelmü dorbézolásai felemésztettek. A javithatatlan férjét végül is kénytelen volt neje két kis gyermekével együtt elhagyni és hazajönni Kemenesmagasiban lako szüleihez. A hitves főként [illegible] gyonának már a nyakára hágott s most az asszony hozományra került volna a sor. Sütt sokat irt nejének, hogy visszatérésre birja, de haasztalan volt minden, nhje nem hajlott a szóra, már azon oknál fogva sem, mert Sütt azzal zaklatta folyton, hogy adja el neje a hozományát képező birtokot s a pénz felét bocsássa az ő rendelkezésére, hogy ujból kezdhessenek valamely üzletet. Minthogy a levelezésnek semmi eredménye nem lett, a férj bejelentetlenül elutazott nejéhez és szóval igyekezett őt kapacitálni. Látva most már azt, hogy eredménytelen minden fáradozása és hogy ő az utca népe lesz, elkeseredésében elővontotta 9 milliméteres revolverét és nejét mellbe lőtte vele. Mielőtt még több lövést tehetett volna, sikerült a merénylő férjet lefogni és ártalmatlanná tenni, Sütt most csendőri fedezet mellett a helybeli járásbiróság börtönében várja büntetését, neje pedig ugyancsak az itteni kórházban fekszik sulyos sérülésével. A golyó tüdejét ütötte át. Életbenmaradása valószinűnek látszik, mert a golyó eltávolitásának műtéte sikeresen végződött.

Tolvaj legény. Kis Gábor csöngei suhanc szept. 23-án ellopta Erdélyi Sándor nagyapottani lakos nickel zsebóráját és erszényt, melyben 2 K 18 filler készpénz volt. Feljelentették a helybeli járásbirósághoz.

A csendőrök nyugdíjtervezetet a honvedelmi miniszteriumban már elkészítették, amely bizonyára teljes megnyugvást hoz csendőreinknek, akik valóban megérdemlik, hogy az állam nemesen gondoskodjék róluk. Ha ma-holnap életbe lép a javaslat, illetőleg ha az törvénnyé válik, a csendőr pálya egyike lesz ama tisztességes állásoknak, amelyekre ezután többen fognak a polgárság soraiból lépni. A javaslat szerint a legénységről is nagyon szépen történik a gondoskodás, a járasőrmesterek és törzsőrmesterek pedig már 35 évi szolgálat után megkapják a 2380 K nyugdíjat.

Bevonulnak a katonák. Október 14 én mozgalmas napja lesz Szombathelynek. Kétezer ujonc vonul be a 83-ik gyalogezred hadkiegészítő parancsnoksága területéről. Az ujoncokkal együtt vonulnak be a póttartalékosok is. A rekruták három napig lesznek Szombathelyen, amikor aztán elosztják őket csapattesteikhez. Érdekes, hogy eddig az októberi bevonuláskor mintegy 800 ujonc szokott bevonulni Szombathelyre, most pedig a felemelt létszám revén és a póttartalékosokkal együtt egyszerre vonul be 2000 legény.

Lopás. Bodó Márton kertai születtesű rekruta 346 koronát lopott el Csiki István budapesti vicehazmestertől, sürgönyi értesítés folytán a csendőrség Kertán letartóztatta. Ekkor már csak 39 K 37 fillér volt nála, mert a többi pénzen egy ha maz ruhát vásárolt össze.

A vízbefult félkegyelmű leány. Baranyai Lujza 26 éves félkegyelmű leány folyó hó 8-án Mersén a Marcalmentén iparkodott hazafelé. Útközben azonban lába megcsuszott és ő belecsett a mezaradt folyóba. Segélykiáltásaira többen a helyszínre siettek, de már csak az élettelen holtat tudták a hömpölygő hullámokból kihúzni. A vizsgálat megejtését dr. Király János járásorvos és dr. Krenner István tb. szolgabíró végezték.

Meglopott mészárosnegyed. Stern Izidor mészárossegéd hosszuböjtkor, mint jó izraelitához illik, templomba ment. Elegánsan kiöltözködött és lábára uj sárgacipőt húzott. A zsinagóga bejárójánál le kellett vetnie az ajtónál kinthagyni és csak papucsban bemenni. Midőn azonban távozni akart, ujból a szép, rikító sárga cipőt akarta felhúzni lábára, de ekkor már hűlt helyét találta annak. A véletlen úgy hozta magával, hogy a cipő nem ismerte fel gazdáját és igy tévesen más valakinek a lábára húzodott fel. Ez a tragédiája a szép sárga cipőnek.

Nagy szerencsétlenség nem származhatik, sőt anyagi haszonra válik mindenkinek, aki beváráraisát **Sommer Lajos** füszer-, liszt- és gyarmatáru kereskedésében (Nemesdömölki-utca) eszközli, ahol mindig elsőrendű árukat lehet kapni a legolcsóbb árért.

Verekedő legények. Múlt hó 29-én este Hajdu Ferenc és Hajdu Imre pápóci lakosok összevesztek Horváth Imrével és ez utóbbit több helyen megszurkálták. Hajdúék régebbi haragosai voltak Horváthnak s csak az alkalmat lestek a leszámolásra. A büntető biróság fog felettük igazságot tenni.

A világ minden részében tudják, hogy a Phosphatine Falliéres tápszer a legkiválóbb. Az elválasztás pillanatától kezdve sohase gondoljon egyetlen anyát sem más tápszerre, mint az ezt szerszeresen kitűnőnek bizonyult Phosphatine Falliéres-re, miáltal a gyermek erőssé és egészségessé lesz.

Az iskolák a gyermekszanatóriumért. A magyar gyermekvédelem országosan fontos ügye [illegible] Zichy János közoktatásügyi miniszter kormányzata alatt álló Zsófia Gyermekszanatórium Egyesület, amely a Balatonalmádi Zsófia Gyermekszanatóriumban a senyvedő, szegény iskolakötelés kisdedek ápolását annyi áldozatkészséggel végzi. — De az első magyar gyermekszanatórium csak elenyésző kis töredéket képes az ápolásra szorulóknak befogadni, miért is gróf *Zichy* János közoktatásügyi miniszter már rendelkezett az almádi intézet kellő kibővítése iránt s egy ujabb pavillon felépítése a jövő szezonra eszközöltetni is fog, azonkívül a budai központi gyűjtő gyermekkórház mielőbbi felépítését is megkezdette a Rózsadomb egy szép fekvésű nagy telkén. — Ezen magasztos feladatok érdekében fordul most a gyermekszanatórium kormányzóság segítségért a nemzet mindig hű és önzetlen munkásaihoz: a nemzet oktatóihoz.

Garibaldisták. Rómából értesülünk, hogy a görög Garibáldista-párt lelkes hangu sürgönyben felszólította a jelenlegi Garibaldit, hogy ragadja kezébe a görög zászlót és ők utolsó szálig követni fogják a csatamezőn. Garibaldi válaszában kijelentette szolgálatai és kész a görögök érdekeiért harcba menni. (E hírrel egyidőben irják Párisból, hogy a törökök 10 görög hadihajót elfogtak és azok legénységét lefegyverezték.)

Poruljárt halkereskedők. Sopronból irják, hogy két odavaló ha[illegible]kedő, Breuer Hermann és Schwarz S. múlt szerdán halat akartak a Fertőből Sopronba szállítani, mindegyik körülbelül harom metermázsát. A sérci vasuti állomáson akarták feladni a küldeményt, de ott megvizsgálták és minthogy a hal valamennyi kisebb volt a megengedett mértéknél, az egész mennyiséget elkobozták és visszatették a Fertőbe.

Szentgotthárdról irják lapunknak, hogy az ottani ev. gyülekezet díszes templomát mához egy hétre, okt. 20 án avatja fel Gyurátz Ferenc püspök, főrendiházi tag, melyen a számos vendégen kívül dr. Berzsenyi Jenő kerületi főügyelő is részt vesz. Előtte való napon d. u. fogadják a püspököt, este 8 kor fáklyásmenet lesz a vendégek tiszteletére, azután estély a Korona-ban. 20 án d. e. 9 kor az állami főgimnazium díszes torna-termében hálaadó imádság (mondta Ziermann tása a püspök által; ünnepi beszéd (Steiner Vilmos theol. akadémiai tanár; a templom előtt magyar beszéd (Baldauf Gusztáv püspöki titkár); német beszéd (Ebenspanger Sándor ökörtvélyesi lelkész); küldöttségek fogadtatása; egy órakor közös ebéd a Korona termében.

Adomák. Egy öreg bácsi ezüstgombos nádpálcával setálgatván, egyik ismerőse igy szólítja meg:

— Bátyám! de szép pálcája van!

— Szép bizony, hanem egy kicsit hosszu.

— Az nem baj, vágasson le belőle.

— Magam is olyasmit gondoltam, hanem édes öcsém, sajnálnám ezt a szép ezüst gombot levágatni.

— Hát ne is a föléből vágasson le bátyám, hanem az aljából!

— Már mit beszél öcsém — fortyant fel mérgesen — hisz láthatja, hogy nem alul, hanem felül hosszu!

Hajdanában sokkal több bor termett, mint ma. Egy gazda már előre is panaszkodott, hogy sokkal több bora lesz, mint máskor. Mikor vége lett a szüretnek, kérdi tőle a szomszédja:

— Hát szomszéd, lett-e sok bor?

— Lett biz vagy husz akó!

— Hát mennyi hordója volt?

— Valami tiz akó!

— Hát mit csinált a másik tiz akóval?

— Már biz én mind a husz akót belesziritottam a tiz akós hordóba.

János ur, az irnok.

Irta: M. Hugó.

Nincs csunyább valami, mint nyári estéken a korzó. Csunya, csunya, hát nem akarom magam drasztikusabban kifejezni. No igen: a zajos, vihancoló, párfümillatos korzó. Én . . . én . . . De hát ki vagyok én? No ki . . .? Mondaná X. Y., meg a többi, akik esténkint söprik ott a port, amikor jobb lenne: söpörnének a saját portájuk előtt . . . Hát ha nem tetszik, ne jöjjön oda. No. Azt mondom, teljesen igaza van, aki igy beszél. Nem is megyek. Nem én.

Nincs szebb valami, mint ősz elején a liget. Az elhagyott, csöndes liget. Vagy minden, ahol csak hullatni kezdik most lombjukat a fák. Mi ez megint, hát mi ez? Hogy lehet korzó után megint a ligetről értekezni? Már hogy lehet? Hát csak azt akarom ebből kihozni, hogy ilyenkor megbékülök a korzóval is!

? ? ?

Csodálkoznak? Kár! T. i. ilyenkor egy-két sietős alak szokott csak ott végigbukdácsolni. Ezek nem boszantanak. Nem, mint a korzó rikácsoló, nyári népsége.

Ilyen or aztán ősz időn néhanap végigkalicsolok én is a korzón. Mereven a házfalak tövében a bárna árnyékok alatt. Már amit a kingrók s egyebek rajzolnak az utca palettájára az édon Auer égők gyér világa mellett.

Tegnap a korzóra beszökött az ősz. Odakünn jártam épen. Az ürességtől kongott az utca. A házfalak szomoruak voltak és komorak. A sikátorokban és könyökutcákban lágyan hüpögött a szél. Olyan bekiáltó őszi szél fölé. Vagy micsoda. A sohse virágzott gömbakácokról egy-egy levelet pörgetett arcomba a szél.

lesztettem a zsebembe kezemet. Egész előrehajoltam s meggyorsitottam a lépteimet. Mint midőn télidőn dideregni szokott az ember. Merőben ugy. Pedig! Eh, nem is fázom, csak szeretem az őszt. Furcsán, veszettül szeretem. Szeretem, mint keresztül-kasul futkos a kabátomon.

Hát mondom: igy jártam, mentem ügettem; hol gyorsabban, hol szelidebben. A gondolatom hol itt, hol ott motoszkált. Rohant az őszről a nyárra, mulandóságról öröklétre, virágról hervadásra. S néha bárgyun megállott. Vagy talán olyankor nagy mélységek felett járt s visszahökkent.

Azonképen jártam én is, hol sebesen, hol egész halkkal . . .

Tudom, türel netlenkednek: hol a János ur, lássuk a Jánost.

Kérem.

A János ur jön. János ur egész méltóságteljesen jön, mint aki nagyon jól tudja, hogy ő, a mindenha tekintetes ur, itt nagyságos, méltóságos, excellentiás, szóval kis király, lévén egyedül (azt hiszem, engem nem lát, hasonlóképen hozzám nem birván sasszemeket). Hát mondom: János ur igy jön. Méltóságteljesen. Téli-nyári kabátja komolyan összegombolva, jobb kéze a két gomb közétt támadt résbe dugva elöl a mellén, a karján

nyugszik örök utitársa, a hasznavehetetlen paraplé. Igy jön János ur az utca tulsó végén. Önök már láthatják is kérem, en azonban — engedjenek meg — nem látom. T. i. szemüveghez vagyok szokva s ilyenkor, hogy egyedül bandukolok, nem nyergelem fel véle az orrom, mert . . . mert . . . sokkalta jobban érzem igy magam. Olyan a világ ugyanis, hogy jobb nem jól látni.

Mondom, én még nem látom a János urat. Engedjék meg hát, hogy tovább bandukoljak, ugy mint előbb. Legalább harminc lépést. Akkor épen beleszaladok a János urba. Erre ő — ámbátor tul lépte már az ötvenet, jó magam meg a fele felé ágoskodom még csak — illendően a kalapjához kap. Hasonlóképen én is. S tisztelettel jesen leemelve kalapunkat, mereven bámulunk egymásra körülbelül olyformán, mint Lóth felesége bámulhatott Sodoma és Gomorha felé azon emlékezetes alkalomkor.

Igy bámultunk néman, szótlanul s az őszi szél barátságosan csapkodta hajzatunk. Erre én fejembe nyomtam a kalapom és megpróbáltam szóra nyitni a szájam.

Én (andantino): Jó estet János ur.

János ur (allo con fuco); Alaz, szolgája.

Most aztán egymáshoz szegődtünk. Nem tudom bizonyosan ő szegődött-e hozzám, vagy én őhozzá. Tény az, hogy most már együtt bandukoltunk.

Megengedik ugy-e, hogy mivel ugyis tudom: János ur nem fog másról beszélni, minthogy tönkre tette magát hivataláért és szidni fogja ezt a cudar világot, hol nincs jutalma a munkának, nincs elismeres, nincs stb. És hogy János ur hány ember munkáját végezte hat hosszu es tendők alatt és hogy János urnak, az irnoknak, hajdan szép kaligrafikus irása volt . . . volt abban az időben, amire más élőteremtés nem emlékezik, csak ő, de most, történeti időben János urat boszantja minden toll, minden tinta, mivelhogy nem akar érdemes betüt kiadni... hát ugy-e megengedik, hogy mig ő mindezeket — ki tudja hányadszor — elszavalja nékem és a néma utcáknak, én ez alatt önöknek meséljek egyetmást róla

János ur, az irnok, rettenetesen érdekes kiadása a teremtés koronájának. Először: ámbár örökké huncutságon törte a fejét, ez ideig egyetlen hajszála sem hullott ki, ergo dacára ötven egynéhány esztendejének, hajzatának erdeje oly sürü, mint valami braziliai ősrengeteg, nyilván azért, hogy bizonysága legyen annak, miszerint nemcsak a huncut ember kopaszodik meg, sőt ellenkezőleg, másodszor akárcsak Jusszuf, a költő, ő is hármat szeretett: a bort, az asszonyt, no meg a pipát. De dicséretére legyen mondva: a bortól orra még nem lett veres, noha lehet, hogy ez nem az ő, hanem a bor érdeme, azonkép továbbá ámbár ötvenedik esztendejében épen harmadszor vette fel a házasság szentségét, tizet teszek egy ellen, hogy még negyedszer is felvenné: denique: ámbár szivesen szivja a finom potyaszivarokat is, mindazonáltal rendületlenül dicséri krajcáros gipszpipáját s háromkrajcáros kapadohányát nyilván azért, mert egész életében nem került másra, no legfeljebb nagy ünnepeken egy-egy szivarra, — de akkor is csak virginiára, mert valljuk meg, János ur inkább borra adta a drága pénzt. De János ur azért elégedett volt. Elégedett volt mindenek felett. Volt egy kis hivatala, még kisebb fizetése, sok-sok munkája, de még sokabb fia-lánya.

János ur mindig ugy tett, mintha nagyon szeretne dolgozni. Pedig. Néha azonban annyit mégis megengedett magának, hogyha a kollégái között valami diskurzus támadt, abba ő is beleszóljon. Mert tudni kell, hogy János ur termetre nézve mindenkinél kisebb volt egy fejjel, tudomány és felfedezés dolgában nem engedett senkit maga fölé emelkedni. Már csak ugy szóval persze, mert biz azért e tekintetben is csehül állott, ámbátor konyitott mindenhez valamelyest. És hozzá is szólt mindenhez. Valamit. Egyéni véleményt vagy mit emlegetett. Ilyenkor szigoruan kiegyenesedett, mintha érezne és mutatni akarná a nagyságát s akármiről lett légyen szó emlitve: fölényes kézlegyintéssel dobta oda; régen tul estem én már azokon.

Igy tudtuk meg, bár nem a leghitelesebb forrásból, csak János ur saját szájából, hogy biz ő tekintélyes társadalmi és szociális cikkek irója . . . Mikor . . . — szavalta egyszer egy Rooswel-t tulszárnyaló pathosszal — mikor még fiatal családapa volt, egyik lábával a bölcsőt ringatta, a másikkal a leggyönyörübb cikkét irta meg: az »Apotheosis« t. Rámutatott minden bajra, megjelölte az utat, amelyen a cigánykérdést, ezt a világfekélyt meg lehet gyógyitani. Marx előtt megirta a szociálizmus kathekizmusát. S tizenöt évvel ezelőtt elmondotta mindazt, amiért Prohászkát megcsodáltuk. Itt vannak a cikkek — lelkesült ilyenkor — s büszkén mutatott a kabátja belső zsebére. Hát meg is lehet, mert biz a kabátzseb tele volt — ürességgel. Igy beszélt János ur. Szegény Magyarország pedig most se gyógyult meg, Prohászka hitvallása most is uj.

. . . »Mint ősz utóján a ligers . . . Ah! Most veszem csak észre, hogy János ur Reviczky hasonlatával akar figyelmeztetni, hogy a ligethez értünk.

Szegény János ur! Csaknem mondott valami ujat, mig én másutt kalándoztam. Ugy-e nem? Mert én nagyon, de nagyon sajnálnám, hogy most, épen most, mikor nem hallgattam oda, más meséket mondott volna, mint amikkel évek óta szórakoztat, hol a hivatalban, hol meg ahol épen elfog. Sajnálnám János ur, sajnálnám . . .

Persze — ugy gondoltam csak ezeket. Mert különben János ur szörnyen megharagudott volna, ha tudomására jut.

Aztán hangosan (hüvelkujjammal a jobb vállam fölött egyik utca felé integetve.)

No János ur én erre hazamek.

Akkor még mehetünk egy darabig együtt, én is hazatartok.

? ? ?

Igen hazamegyek. Rendes ember leszek. Egy hét óta nem iszom bort. Otthon ülök. Kicsit elbolondozunk a feleségemmel, meg a gyerekekkel. Eh, az embernek a hivatala miatt elkellett hanyagolnia a családját is! Mikor szegény boldogult első feleségem meghalt, akkor inár megfogadtam, hogy többé nem megyek sehová. De eh (itt a kezével legyintett) a szerencsétlen körülmények. Eh! Ugy beszélt, mintha maga is szerette volna hinni, hogy azért volt, hogy másképen lesz.

Hanem ugy érzem, hogy reactiot szül az abstinentia. (Végig huzogatta kezét a mellén.) A szivem ugy szur. Na, majd vége lesz. Persze most szokatlan. Nem vagyok bolond. Miért igyam? Tegnap a kis feleségem hozatott három deci bort, már nem is kellett.

Igy beszélt. Közben nyujtózkodott álmosan, mint aki lustálkodik.

Egy gázlámpa alatt elváltunk az utcasarkon . . .

. . . Másnap korán reggel már bent voltam a hivatalban. Csönd volt. Szép őszi csönd. Az ég homályos, szomoru.

Néha fölnézten az irásomból.

Ragongoltam János urra. Az irnokra. Tiz óra volt már s még mindig nem mutatkozott. Ámbár megszoktam, most mégis fölfölijedt bennem, amit tegnap mondott. A szive faj.

Egyszercsak . . . sunyi, macska léptek a folyosó végén az ajtón kivül. Csak a hozzászokott fül érzi meg. Aztán csöndben kinyilik a folyosóajtó. Valaki kémlelődik, mintha azt mondaná: senki. Hop! Megint három macskalépés. Benyit a szomszéd szobába. Kémlelődik. Senki. Besurran. Fiatalosan, lepva. János ur. Az irnok.

Aztán bedugja a fejét a félig nyitott összekötő ajtón a szobámba.

Nem kerestek?

Nem.

Megnyugodva visszamegy a szobájába. Leül. Pipára gyujt. Ujságot olvas. Krajcárosat. Közben morfondiroz. Az ördög vigye . . . tegnap előtt meg ma megint elvertem öt forintot. Eh! De a szivem meggyógyult. (Nyujtózkodik: e e-eh). No majd valami elléptetés. Etc. Igy félóráig. Aztan fölereszti a tintát vizzel. És sercegni kezd keservesen a toll.

S annyi megváltó cikkek irója: János ur, az irnok, most ekként concipiál: »Megbizásból megkeresem, hogy az 1910. Sp. II. 48. sz. iratok megküldése iránt.

A fehér papir némán zokog, János ur halkan mormolja, amit ir.

Csönd különben. Egy-egy tévedt madár csipog csak néha az ablakpárkányon s az őszi szél kopogat néha az üvegeken. Ilyenkor boszusan kapja föl a fejét s mogorván zümmög valamit János ur . . .

János ur, az irnok . . .

MUSZLING BUZIASFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNY VIZ
BAKTERIUM-MENTES
természetes ásványvíz
ÜDIT-GYÓGYIT. RÁDIUMEMANATION.
vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, hugykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitünő hatásunak bizonyult.
ORVOSILAG AJÁNLVA.
Főlerakat: Czelldömölkön Weisz Isidornál.

Szőlőoltványok, szőlővesszők!

Magyarországon egyik legmegbizhatóbb szőlőtelep a **Molnár József szőlőtelepe Értarcsán (Biharm.)**, hol mindenféle borfajok a legkorábban érő csemegetől a legkésőbben érőkig. Exquisit lugos és más különlegességek, valamint gyökeresitett európai szőlővesszők a legjutányosabb árakban kaphatók. Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Cim: Molnár József szőlőtelepe Értarcsán (Biharm.)

Sürgönycim ugyanaz.

Hölgyek figyelmébe.

Aki fess és kényelmes füzőt óhajt, rendeljé meg

Gyerőtt, Böbék Dánielné

Megyeház-utca 9. szám alatt levő mellfüzőkülönlegességi műtermében. A legujabb francia reform vagy igen kényelmes halcsont nélküli házi füzőt mérték után igen jutányos árban. Javitás és tisztitás szintén elfogadtatik.

[illegible] kivétel.

huzott drótszállal

TÖRHETETLEN!

Magyar

SIEMENS SCHUCKERT-MŰVEK

Budapest VI. Teréz-körut 36.

AZ ÖREGEM

is mindig azt mondta, hogy szeptők el[illegible] és finom, puha bőr és fehér test elérésére és megovasára [illegible] jobb szappan, mint a vegburu »Steckenpferd« finom tejszappan. Vedjegye »Steckenpferd« készitő Bergmann et Co. Cégen. Tetszik a/E. Kapható minden gyógyszertár, drogueria, illatszer és minden e szakmába vágó üzletben. Darabja 80 filler. Hasonlóképen csodalatosan bevált a Bergmann féle »Malvra« illomtejrém fehér és finom nőt kezek megóvására, ennek tubusa 70 fill., mindenütt kapható.

Borszéki GYÓGY- és ÜDITŐVIZ

A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK KIRÁLYA!

Főraktáros: Gayer Gyula-cég Czelldömölk.

Szőlősgazdák

és szőlőtelepitők figyelmébe!

AKI szőlőjét ujra akarja telepiteni.

AKI szőlőoltványt akar rendelni.

AKI gyümölcsfát, rózsafát óhajt ültetni, —

kérjen oktató diszárjegyzéket az alábbi cimtől:

Transylvániai Szőlőtelepitő Váll

Marosvásárhely.

Dr. Gecse Dániel-utca 39. szám.

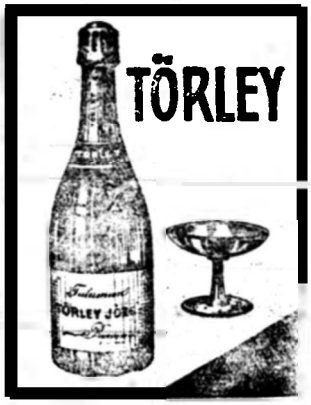

Vizsgázott fűtő,

— lakatos vagy kovács —

állandó alkalmazásra kerestetik. — Bővebb értesités a kiadóban nyerhető.

A háziasszonyok a bevásárlásnál a saját érdekükben kérjenek határozottan: Valódi Franckot a kávédarálóval.

Nagyon tanácsos mindenkinek meggyőződni arról, hogy az adott ládika vagy csomag a „kávédarálóval, a „Valódi" minőség kezességével van-e ellátva.

Gyár Kassán.

Zálogház-megnyitás.

Van szerencsém Czelldömölk és vidéke érdekelt közönségét értesiteni, hogy **Pápai-utcában levő házamban**

zálogintezetet

nyitottam.

Különféle értéktárgyakra kisebb-nagyobb kölcsönöket adok

Tisztelettel

Pálovits József
zálogház-tulajdonos Czelldömölk.

Üzlet-áthelyezés.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség b tudomására, hogy **Czelldömölkön, a Kossuth Lajos-utcában** (Simon Sándor-féle ház) levő

uriszabó üzletemet

a Háczky-féle házba az (Uj kávéházzal szemben) helyeztem át.

Midőn erről igen tisztelt rendelőimet értesitem, kérem további becses pártfogásukat.

Öltönyöket a legdivatosabb szabásban készitek

Tisztelettel

Németh László
uri-szabó.

Szalay Gyula temetkezési vállalata Czelldömölk, Sági-utca.

Nagy választékban raktáron tartok diszes érc és fakoporsokat, koszorukat és minden a temetkezéshez szükséges cikkeket.

Hullaszállitást s minden egyéb megbizást a legnagyobb gonddal, pontossággal végezek ugy, hogy a gyászoló családnak akár helyben, akár vidéken, miről sem kell gondoskodnia.

Temetéseket a legegyszerübbtől, a legdiszesebbekig elvállalok és azokat a kegyelet megadásával végzem Ravatalokat felállitok; mely célra pompás diszletek állanak rendelkezésemre.

Városunk vidéke n. é. közönségenek szives jóindulatát kérve, vagyok mély tisztelettel

Szalay Gyula asztalos, Czelldömölk, Sági-utca.

Uj szabó-üzlet.

Czelldömölkön, a Gayer-féle házban szövetraktárral férfi-szabó üzletet nyitottam.

Midőn ezt a n. é. közönség becses tudomására hozom, kérve szives párfogását, amit azzal fogok hálálni, hogy szaktudásommal a legszebb szabásu férfiruhákat készitem.

Szövetraktáromban a legnagyobb választékban találhatók a legdivatosabb angolszövetek és czekből jutányos áron szolgálom ki rendelőimet.

Angol és francia szabásu öltönyeim ugy ár, mint kivitel szempontjából rendelőim igényeit kielégitik.

Tisztelettel **WEISZ LIPÓT**, férfi-szabó.

Szalóky Zsigmond

kőfaragó

Czelldömölk.

Sirkőraktár : Szentháromság-tér.
: Kőfaragó-telep : Kis-utca. :

Homokkő-, márvány-, gránit- és syenit sirkőraktár.

Kataszteri földméréshez szükséges köveket raktáron tartok.

Épületmunkát és mindennemü javitásokat elfogadok és azokat jutányos áron készitem.

280./1912. vht. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirott birósági végrehajtó az 1881 évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a felsőőri kir. járásbiróságnak 1911. évi Sp 344/3. számu végzése következtében dr. Móritz Dénes helyettes ügyvéd által képviselt a Pinkafői községi hitelpénztár felperes javára Tokorss kczségben 2015 K 85 fillér és 241 K 91 fillér s jár. erejéig 1911 évi november hó 27-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 1471 K 20 fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: 1 darab tehén, 3 darab borju, 3 darab sertés, szemes termények, bor, üres hordók, tizedes mérleg, szalma és egyéb tárgyak nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a Czelldömölki kir. járásbiróság 1912. évi V. 443/5 sz. végzése folytán 2015 K 85 fill. tőkekövetelés, és 241 kor. 91 fillér tőke ugy eddig összesen 297 K 04 fillérben biróilag már megállapitott költségek erejéig Tokorcs községben alperesek lakásán és a hegyen leendő megtartására **1912. évi október 19-ik napjának d. u. 2½ órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. tc. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. tc. 20. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Czelldömölk, 1912. október 5.

ZÁBORSZKY SÁNDOR
kir bir. végrehajtó.

Uj cipőraktár!

Czelldömölk és vidéke n. é. közönségének szives tudomására hozom, hogy **Czelldömölkön, az apátsági székházban levő** első számu üzlethelyiséget (Gayer-céggel szemben kibéreltem és ott **kész férfi-, fiu- és gyermek**

cipőraktárt

rendeztem be.

Raktáron tartom ugy az egyszerü, mint a legdivatosabb cipőket, melyeket legolcsóbb áron árusitok.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve,

kiváló tisztelettel

Klaffl Sándor.

BUTOROK

Hálók, ebédlők, uriszobák, szalónok, teljes szálloda, kávéház, vendéglő és kastélyberendezések, vas- és rézbutorok, szőnyegek, függőnyök, csillárok, zongorák szállittatnak bárhová

készpénzért vagy rendkivül előnyös fizetési feltételekkel.

Diszes nagy butoralbum 1 K.

Teljes berendezésnél utazó mintákkal **dijmentesen küldetik bárhová.**

MODERN

Lakberendezési Vállalat

Budapest, IV. Gerlóczy-u. 7.
(Központi városháza mellett.)

Hornyolt cserép
é géptégla
kitünő minőségü kapható
özv. Tory Györgyné
téglagyárában Czelldömölkön.

Hornyolt cserép I. rendü 70 K.
Tartósságért szavatolás.

KLAPPER FÜLÖP butoráruházában

Czelldömölkön a róm. kath templom mellett (Gayer ház)
szerezhetők be legjobban és legolcsóbban különféle

BUTOROK

gyermekkocsik, vasutas kézitáskák, szőnyegek, függönyök, ágygarniturák, böröndök, utazókosarak, erszények, kefeáruk, fésük, hajdiszek, bajuszkötők, pipere és fodrászati cikkek, gyógyszappanok kicsinyben és nagyban.

Teljes szoba- és konyhaberendezések.

Butorok rèszletfizetèsre is kaphatók.

Nyomatott Dinkgreve Nándor villanyerőre be[illegible] könyvnyomdájában Czelldömölk.